

Европска неделја тестирања на HIV 18.-25.11.2016.

HIV in Europe
Working Together for Optimal
Testing and Earlier Care

Европска неделја тестирања на HIV и hepatitise, obeležava se već četvrti put, u periodu od 18. do 25. novembra. Cilj ove inicijative je da se kroz komunikaciju o dobrobitima testiranja na HIV i virusne hepatitise B i C omogući da što više osoba sazna svoj HIV, HBV i HCV status u ranom stadijumu infekcije. Pod ovogodišnjim sloganom „**Testiraj! Leći! Spreći!**” biće organizovane brojne udružene akcije zdravstvenih radnika i saradnika iz civilnog sektora. Cilj akcije je podizanje svesti kod što većeg broja ljudi o rizicima za inficiranje i dobiti testiranja i razumevanja da postoji uspešno lečenje, te da zato treba da znaju svoj HIV i/ili hepatitis status.

Европску неделју тестирања на HIV и hepatitise koordinira „HIV u Evropi”, panevropska inicijativa osnovana u Briselu 2007. godine. Ona u osnovi predstavlja platformu za razmenu iskustava i aktivnosti u cilju unapređenja ranog dijagnostikovanja i blagovremenog tretmana i nege osoba inficiranih HIV-om širom Evrope. Inicijativu vodi grupa nezavisnih stručnjaka sa predstavnicima civilnog društva, kreatora politika, zdravstvenih profesionalaca i javno zdravstvenih institucija u Evropi (više informacija na www.HIVeurope.eu).

U 2015. godini više od 400 organizacija iz 53 evropske zemlje je učestvovalo u realizaciji aktivnosti u nedelji testiranja na HIV. Nedelja testiranja koja prethodi Svetskom AIDS danu, 1. decembru, ima za cilj da:

- Ohrabri osobe koje su bile izložene nekom riziku da se testiraju
- Podstakne zdravstvene radnike da ponude testiranje na HIV i hepatitise kao deo rutinske prakse u određenim sredinama i za određena stanja u skladu sa aktuelnim preporukama za zemlje u regionu Evrope
- Podrži i ujedini organizacije civilnog društva da povećaju obim testiranja na HIV i hepatitise i da razmene primere dobre prakse među zemaljama
- Podigne svest kod većeg broja kreatora politika o socio-ekonomskoj dobrobiti inicijative testiranja na HIV i kako da se evaluiraju prakse testiranja na HIV.

HIV je i dalje veliki problem za javno zdravlje. Neprihvatljiva je činjenica da u Evropi od 2,5 miliona osoba koji žive sa HIV-om 30% –50% nije svesno da je inficirano HIV-om, a da čak polovina onih koji su inficirani HIV-om svoju dijagnozu otkrije kada im je imunološki sistem već značajno narušen, što uslovljava brojne zdravstvene komplikacije i lošiji odgovor na terapiju.

Iako je HIV prisutan u našoj zemlji više od 30 godina, procenjuje se da još uvek trećina osoba od procenjenih 3200 osoba inficiranih HIV-om ne zna svoj status. Kod više od polovine osoba koje znaju svoj HIV status, HIV infekcija se dijagnostikuje kasno, tj. kada je imunološki sistem već značajno narušen, čak i kada nemaju znake i simptome bolesti i kada je rizik od obolevanja i umiranja od AIDS-a (sindroma stečenog imunološkog deficita, odnosno terminalnog stadijuma infekcije) značajno veći. Što se ranije dijagnostikuje HIV infekcija i započne lečenje veće su šanse za dug i kvalitetan život.

Riziku od HIV infekcije izložena je većina ljudi, ali podaci ukazuju da su u povećanom riziku muškarci koji imaju analne seksualne odnose sa muškarcima bez kondoma i osobe koje ne koriste sterilan pribor za injektiranje (ubrizgavanje) psihoaktivnih supstanci. S obzirom na izuzetno visoke rizike za prenos HIV-a, ove osobe svakako treba redovno da se testiraju na HIV.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
Ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Testiranje na HIV je danas deo odgovornog ponašanja, jer se dijagnostikovanjem HIV infekcije i kontinuiranim adekvatnim lečenjem smanjuje mogućnost daljeg prenošenja HIV-a na druge osobe, uključujući i prenos sa majke na dete. Svuda u svetu, kao i kod nas, strah od stigmatizacije i/ili diskriminacije povezane sa HIV-om, nedovoljno znanja, predrasude, nedovoljna dostupnost besplatnog testiranja na HIV praćenog savetovanjem u zdravstvenom sistemu, su samo neke od prepoznatih barijera sa kojima se susreću osobe sa rizičnim ponašanjem iz posebno vulnerabilnih populacija, a koje bi imale najviše koristi od blagovremenog dijagnostikovanja HIV infekcije.

Zaključci i preporuke

Svake godine u Evropi bude dijagnostikovano više od 100.000 osoba inficiranih HIV-om, a ovaj broj u mnogim zemljama ne pokazuje trend smanjenja. Dosadašnji naponi nisu rezultirali sprečavanjem inficiranja HIV-om. Povećanje obima testiranja na HIV praćenog savetovanjem je ključna preventivna aktivnost, te su stoga neophodne nove inicijative sprovedene u što većem obimu da se tok epidemije preokrene.

Dobrovoljno, poverljivo i besplatno testiranje na HIV uz savetovanje pre i posle testiranja, treba da bude dostupno na različitim mestima pružanja usluga, u zdravstvenom sistemu, ali i van zdravstvenih ustanova u zajednici ili tokom sprovođenja terenskih aktivnosti u populacijama pod povećanim rizikom za HIV, uz upotrebu brzih testova za preliminarnu detekciju prisustva HIV-a u uzorku krvi ili uzorku pljuvačke.

Preporučuje se ponovno testiranje makar jednom godišnje osobama pod povećanim rizikom, kao i HIV negativnim osobama čiji je seksualni partner HIV pozitivan, dok osobe sa rizičnim ponašanjem treba posavetovati da se dobrovoljno retestiraju na HIV i češće.

Povećanje obima testiranja na HIV će smanjiti obolevanje i umiranje među pacijentima, smanjiće i broj novih infekcija HIV-om, kao i prenošenje HIV-a na druge osobe, a na taj način će smanjiti i ekonomsko optrećenje u sistemu zdravstvene zaštite.

Izvor: Institut za javno zdravlje "Dr Milan Jovanović Batut"